

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	Milli Savunma
Esas Kom.	Adalet
Tarih	28.4.2005-1/101
K. Md.	E.D. M. /
BAŞKAN	

GENEL GEREKÇE

Anayasamızın "Askerî Yargı" başlıklı 145 inci maddesi "Askerî yargı, askerî mahkemeler ve disiplin mahkemeleri tarafından yürütülür." hükmünü amirdir.

16/6/1964 tarihli ve 477 sayılı Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkındaki Kanun uyarınca disiplin mahkemesi, tugay ve daha büyük (Deniz ve Hava Kuvvetleri ile Jandarma Genel ve Sahil Güvenlik Komutanlıklarında eşidi) kıt'a, karargâh ve askerî kurumlar ile Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarlığı teşkilâtında kurulmaktadır. Sahil Güvenlik Komutanının, Jandarma Genel Komutanının, Kuvvet Komutanlarının ve Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarının göstereceği lüzum üzerine veya doğrudan doğruya Genelkurmay Başkanlığınca, diğer komutanlıklar, karargâhlar veya askerî kurum amirlikleri teşkilâtında da disiplin mahkemesi kurulabilmektedir.

477 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde "Sahil Güvenlik Komutanlığı" ibaresi var iken, "Kuruluş yönünden yetki" ve "Rütbe yönünden yetki" başlığı altındaki 8 inci ve 9 uncu maddelerde; disiplin mahkemelerinin kuruluş ve rütbe yönünden yetkisi belirlenirken Sahil Güvenlik Komutanlığından bahsedilmemiştir. 18/6/2003 tarihli ve 4902 sayılı Kanunla, Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununda da değişiklik yapılmış, anılan Komutanlık, Kuvvet Komutanlıkları ile birlikte sayılmıştır. Bu sebeple, yapılan düzenlemeye paralel olarak Kanunun 8 inci ve 9 uncu maddelerinde bu yönde değişiklik yapılmıştır.

477 sayılı Kanunda, 12/6/2003 tarihli ve 4895 sayılı Kanunla kapsamlı bir değişiklik yapılarak askerî hâkim sınıfından olan disiplin subaylarına, subay ve astsubaylar dışında kalan asker kişilerin işlemiş olduğu disiplin suçlarında, hazırlık soruşturması yapma, disiplin mahkemesini toplama ve iddianameyi yazma yetkisinin verilebileceği kabul edilmiştir.

Teşkilâtında disiplin mahkemesi kurulu kıt'a komutanı ve askerî kurum amirlerinin disiplin işlemlerinin önemli bir kısmını oluşturan disiplin suçları ile ilgili işlemlerin askerî hâkim sınıfından disiplin subayları tarafından icra edilmesiyle komutanların iş yükleri önemli oranda azaltılmış ve disiplin işlemlerinin profesyonelce çözümlenmesinde önemli bir adım atılmıştır.

Disiplin mahkemesi tarafından verilen hükümlere, teşkilâtında disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum amiri ile sanık tarafından itiraz edilebilmektedir. Mevcut düzenlemede, subay ve astsubayların işledikleri disiplin suçları hariç olmak üzere, diğer asker kişileri tarafından işlenen disiplin suçları ile ilgili iddianameleri hazırlamak için askerî hâkim sınıfından olan disiplin subaylarına yazılı yetki verilebilmektedir. İddianameyi hazırlayarak duruşmalara katılan disiplin subaylarına, mahkemece verilen hükme itiraz yetkisinin tanınmamış olması hem önemli bir eksiklik, hem de usûl ekonomisine aykırılık teşkil etmektedir. Kanun metni içindeki bu çelişkileri gidermek, itiraz sürelerine tam uyulmasını temin etmek, komutan ve askerî kurum amirlerinin iş yüklerini azaltmak, disiplin suçlarındaki yargılamalarda profesyonel hukukçulardan azamî derecede istifade etmek maksadıyla, askerî hâkim sınıfından olan disiplin subaylarına subay ve astsubaylar dışındaki asker kişilerin işledikleri disiplin suçlarından dolayı verilen hükümlere itiraz etme yetkisinin verilebilmesi ve kanuna aykırılık olduğunu öğrenen Millî Savunma Bakanına yazılı emir yoluna gitme konusunda serbesti tanınması amacıyla değişiklikler yapılması öngörülmüş ve Tasarı bu amaçla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 9/7/1982 tarihli ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununda 18/6/2003 tarihli ve 4902 sayılı Kanunla yapılan değişiklik paralelinde, 12/6/2003 tarihli ve 4895 sayılı Kanun ile 477 sayılı Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkındaki Kanunun bazı maddelerinde değişiklik yapılmış ve anılan Komutanlık, Kuvvet Komutanlıkları ile birlikte sayılmıştır. Madde ile, buna paralel olarak, Sahil Güvenlik Komutanlığı bağlı birliklerin, kuruluş yönünden bağlı bulundukları disiplin mahkemelerinin ihtiyaca göre değiştirilmesini teklif etme yetkisinin Sahil Güvenlik Komutanına da tanınması amaçlanmaktadır.

Madde 2- 12/6/2003 tarihli ve 4895 sayılı Kanun ile 477 sayılı Kanunun bazı maddelerinde yapılan değişikliğe paralel olarak, Sahil Güvenlik Komutanlığı teşkilatındaki disiplin mahkemesine, rütbe yönünden erden albaya kadar asker kişileri yargılama yetkisinin tanınması amaçlanmaktadır.

Madde 3- Madde ile, 477 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin (II) numaralı fıkrasında, tekrarlar nedeniyle oluşan ifade bozukluğunun giderilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 4- Madde ile, teşkilâtında disiplin mahkemesi kurulmuş olan komutan veya askerî kurum amirleri tarafından askerî hâkim sınıfından olan disiplin subaylarına, subay ve astsubay dışında kalan askerî personel hakkında verilen mahkeme hükümlerine itiraz etme yetkisinin devredilebilmesine imkân sağlanmaktadır. Böylelikle yargılamaya bizzat katılan disiplin subaylarına gerektiğinde hükme itiraz edilmesi imkânı tanınarak hem üç günlük itiraz süresine uyulmasında bir sorun çıkmaması, hem de komutan ve askerî kurum amirlerinin iş yüklerinin önemli derecede azaltılması amaçlanmaktadır.

Madde 5- 477 sayılı Kanuna, Meclis Geçici Komisyonu tarafından eklenen 40 ıncı madde ile 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 243 üncü maddesi paralelinde olağanüstü kanun yolu ihdas edilmesi amaçlanmıştır. Ancak 353 sayılı Kanunun 243 üncü maddesi gereğince, hükümde kanuna aykırılık tespit eden Millî Savunma Bakanına yazılı emir yoluna gitme konusunda "verebilir" demek suretiyle serbesti tanınmış iken, daha hafif suçlar için çıkarılan 477 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasındaki düzenleme ile hükümde kanuna aykırılık olduğunu öğrenen Millî Savunma Bakanına yazılı emir yoluna gitme konusunda "verir" demek suretiyle zorunluluk getirilmiştir. Bu husus, Meclis Genel Kurulunda görüşmelerden ve maddenin kanunlaşmasından sonra fark edilmiş, "verilir" ifadesinin "verilebilir" şeklinde değiştirilmesi için verilen önerge, İçtüzük hükmü ileri sürülerek usulden reddedilmiştir. Uygulamada disiplin mahkemelerince verilen pek çok kararda kanuna aykırılıklar olduğu müfettiş raporları ile tespit edilmektedir. Bu Kanuna aykırılıklar ise genellikle hükümlüler terhis olduktan veya hükümler infaz edildikten sonra tespit edilmekte, adlî sicile işlenmemektedir. Yazılı emir yoluyla kanuna aykırılığın giderilmesi, çoğunlukla pratik bir yarar sağlamamaktadır. Bu sebeple bu gibi durumlarda yazılı emir yoluna gitme konusunda Millî Savunma Bakanına serbesti tanınması ihtiyacı doğmaktadır. Madde ile bu ihtiyacın giderilmesi ve madde metninin 353 sayılı Kanunun 243 üncü maddesindeki düzenleme ile paralel hale getirilmesi öngörülmektedir.

Madde 6- Yürürlük maddesidir.

Madde 7- Yürütme maddesidir.

DİSİPLİN MAHKEMELERİ KURULUŞU, YARGILAMA USULÜ VE DİSİPLİN SUÇ VE CEZALARI HAKKINDAKİ KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

Madde 1- 16/6/1964 tarihli ve 477 sayılı Disiplin Mahkemeleri Kuruluđu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkındaki Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasına "Jandarma Genel Komutanının" ibaresinden önce gelmek üzere "Sahil Güvenlik Komutanının," ibaresi eklenmiştir.

Madde 2- 477 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine "Jandarma Genel Komutanlığı" ibaresinden önce gelmek üzere "Sahil Güvenlik Komutanlığı," ibaresi eklenmiştir.

Madde 3- 477 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin (II) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"II- Hükme katılan disiplin mahkemesi başkan ve üyesi, aleyhine kanun yoluna gidilen disiplin mahkemesi hükmünün, üst disiplin mahkemesindeki incelenmesine katılamaz."

Madde 4- 477 sayılı Kanunun 30 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Subay ve astsubay dışındaki asker kişiler hakkında disiplin mahkemeleri tarafından verilen hükümler ile ilgili olarak, teşkilâtında disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum amiri tarafından askerî hâkim sınıfına mensup disiplin subaylarına itiraz hakkını kullanabilmeleri için yazılı yetki verilebilir."

Madde 5- 477 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "verir" ibaresi "verebilir" şeklinde değiştirilmiştir.

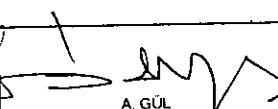
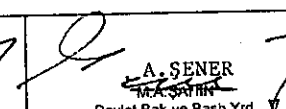
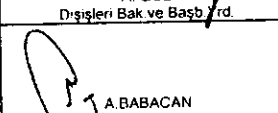
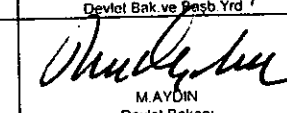
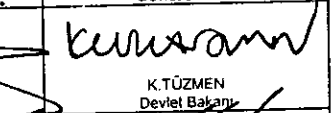
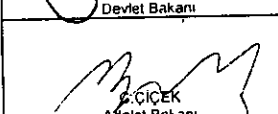
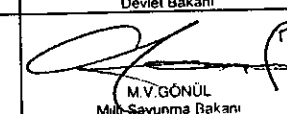
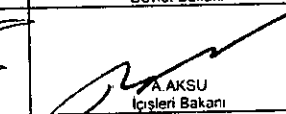
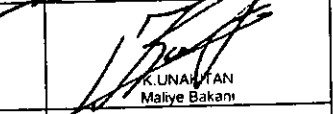
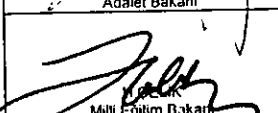
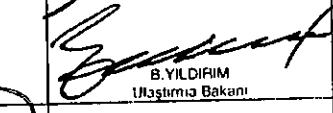
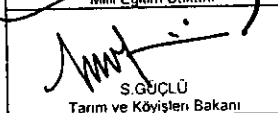
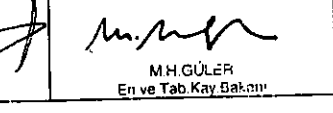
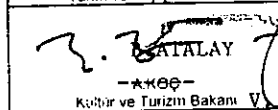
T/ 862

Madde 6- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 7- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 A. GÜL Dışişleri Bak ve Başb Yrd.	 A. ŞENER Devlet Bak ve Başb Yrd.	 A. ŞENER Devlet Bak ve Başb Yrd. V.	 B. ATALAY Devlet Bakanı
 A. BABACAN Devlet Bakanı	 M. AYDIN Devlet Bakanı	 G. AKŞİT Devlet Bakanı	 K. TÜZMEN Devlet Bakanı
 C. ÇİÇEK Adalet Bakanı	 M. V. GÖNÜL Millî Savunma Bakanı	 A. AKSU İçişleri Bakanı	 K. UNALHAN Maliye Bakanı
 S. GÜÇLÜ Tarım ve Köyş. Bakanı	 Z. ERGAZEN Bayındırlık ve İskan Bakanı	 H. AKSU Sağlık Bakanı V.	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
 S. GÜÇLÜ Tarım ve Köyş. Bakanı	 M. BAŞEŞGİOĞLU Çalışma ve Sos. G. v. Bakanı	 A. COŞKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M. H. GÜLER Eni ve Tab. Kay. Bakanı
 B. ATALAY Kültür ve Turizm Bakanı V.	 O. PEPE Çevre ve Orman Bakanı		

Dosya No.

101-422

400